

Konsekvensutredning

Elsäkerhetsverkets förslag till föreskrifter
om ersättning och avgifter vid
marknadskontroll av viss elektrisk
utrustning

16EV1484

1 Allmänt

1.1 Inledning

Denna konsekvensutredning har upprättats med anledning av Elsäkerhetsverkets förslag till nya föreskrifter om ersättning och avgifter vid marknadskontroll av viss elektrisk utrustning.

Syftet med föreskriftsarbetet är att återinföra de bestämmelser om ersättning och avgifter vid tillsyn som tidigare har funnits i den numera upphävda föreskriften om elektrisk materiel (ELSÄK-FS 2000:1).

1.2 Beskrivning av problemet och vad vi vill uppnå

1.2.1 Bakgrund

I 4-7 §§ förordningen (1993:1068) om elektrisk materiel (elmaterieförordningen) finns ett antal grundläggande säkerhetskrav som gäller för alla typer av elektrisk materiel. Utöver dessa regler finns även ett antal EU-direktiv som reglerar elektrisk utrustning som tillhandahålls på den europeiska marknaden. Tidigare har Elsäkerhetsverkets föreskrifter om elektrisk materiel (ELSÄK-FS 2000:1) både reglerat icke-harmoniserade produkter och implementerat det s.k. Lågspänningsdirektivet¹. När det nya lågspänningsdirektivet 2014/35/EU implementerades i svensk rätt upphävdes ELSÄK-FS 2000:1 i sin helhet². De regler som träffade oharmoniserat elektrisk materiel föll då bort.

Syftet med detta föreskriftsarbete är att återinföra de bestämmelser om avgifter vid provning och kontroll i ELSÄK-FS 2000:1 som reglerade oharmoniserad elektrisk utrustning. De föreslagna föreskrifterna innebär inte några ytterligare eller förändrade krav avseende utrustningen.

1.2.2 Föreskrifternas innehåll i sak

Föreskrifterna innehåller enbart två materiella bestämmelser. Dessa rör frågor om ersättning för uttag och avgift för provning av utrustning i samband med marknadskontroll.

Föreskrifterna träffar enbart sådan elektrisk utrustning som inte omfattas av något harmoniserat produktdirektiv som reglerar elsäkerhet.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/95/EG av den 12 december 2006 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningsgränser.

² Direktivet införlivades i svensk rätt genom Elsäkerhetsverkets föreskrifter (2016:1) om elektrisk utrustning.

1.2.3 Dubbelreglering av krav på märkning tas bort

I 3 § ELSÄK-FS 2000:1 fanns, utöver nu föreslagna regler om ersättning och avgifter, även ett krav på att den information som krävs enligt 5 § elmaterieförordningen ska vara skriven på svenska.

Elsäkerhetsverket avser inte att återinföra denna regel då denna skyldighet redan föreligger genom bestämmelsen i 5 § elmaterieförordningen. Av 5 § framgår att elektrisk materiel ska vara *försedd med sådan information som behövs från säkerhetssynpunkt för att säkerställa att den används på ett säkert sätt och för avsett ändamål*. För att säkerhetsinformation ska vara tillräcklig krävs det att mottagaren ska kunna förstå informationen. Utöver att informationen ska vara enkel, tydlig och ha ett visst innehåll, krävs således även att språket är anpassat till den som ska ta del av informationen. Ett liknande resonemang har förts av regeringen i förarbetena till produktsäkerhetslagen (2004:451), som innehåller en liknande skrivelse³.

Elsäkerhetsverket bedömer därför att denna regel inte behövs och att återinföra den enbart skulle leda till en dubbelreglering som inte ger någon effekt på elsäkerheten i landet. Information om skyldigheten att märka dessa produkter med säkerhetsinformation på svenska kommer att läggas ut på Elsäkerhetsverkets webb. Vi arbetar också löpande med att informera om lagstiftningen genom de möten myndigheten har med representanter från branschen.

1.3 Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

De regleringsalternativ som finns att tillgå är att

- 1) avstå från att reglera, eller
- 2) att ge ut föreslagna regler.

1.3.1 Effekten av att inte reglera alls

Elsäkerhetsverket har genom 12 kap. 5 § ellagen (1997:857) rätt att för provning ta ut ett eller flera exemplar av elektriskt materiel som har eller ska införas på marknaden. Frågan om ersättning för uttaget prov och om skyldighet att ersätta Elsäkerhetsverkets kostnader för provning lämnas däremot åt regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att reglera.

Elsäkerhetsverket har genom 12 § elmaterieförordningen getts bemyndigande att reglera frågan. Om Elsäkerhetsverket inte skulle ge ut dessa regler kan myndigheten inte ta ut någon avgift för provning i samband med tillsyn av viss

³ Se prop. 2003/04:121, s. 109.

elektrisk utrustning. Detta skulle i sin tur medföra att Elsäkerhetsverket, av kostnadsskäl, inte skulle kunna kontrollera den här typen av elektisk utrustning i den omfattning som sker idag, med risk för en minskad elsäkerhet för de som ska använda dessa produkter som följd. Därtill skulle parten, i de fall utrustningen uppfyller säkerhetskraven, inte få ersättning för den utrustning som Elsäkerhetsverket, enligt 12 kap. 5 § ellagen, har rätt att för provning ta ut.

1.3.2 Effekten av föreslagna regler

Reglerna kring ersättning och avgifter tydliggör vem som ska bekosta Elsäkerhetsverkets inköp av utrustning och ger Elsäkerhetsverket rätt att ta ut ersättning för de kostnader som uppstår vid provning i samband med Elsäkerhetsverkets marknadskontroll. Om produkterna uppfyller säkerhetskraven står Elsäkerhetsverket för kostnaden. I situationer när utrustningen däremot inte uppfyller säkerhetskraven ska den aktör som varit ansvarig för att exempelvis förse utrustningen med korrekt märkning eller information stå för kostnaden. Genom att återinföra dessa regler blir bestämmelserna kring ersättning och avgifter vid Elsäkerhetsverkets marknadskontroll homogena, oavsett typ av elektrisk utrustning som köps in och testas⁴.

Nedan följer en sammanställning av föreslagen reglering och den alternativa reglering som utvärderats.

Föreslagen reglering	Regeringsalternativ: Avstå från reglering
Parter i marknadskontrollärenden får rätt till ersättning för uttagen utrustning när utrustningen uppfyller säkerhetskraven.	Parten får ingen ersättning i de fall Elsäkerhetsverket enligt 12 kap. 5 § ellagen tar ut hos tillverkare, importörer, grossister och återförsäljare för provning.
Skyldighet att ersätta Elsäkerhetsverket för kostnader vid provning när utrustningen inte uppfyller säkerhetskraven.	Elsäkerhetsverket får inte ersättning för kostnaderna i samband med provning av felaktiga produkter.

⁴ Bestämmelser om ersättning och avgifter för andra typer av elektrisk utrustning finns bland annat i ELSÄK-FS 2016:1, 2016:2 och 2016:3.

1.4 Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Reglerna berör alla fysiska och juridiska personer som på den svenska marknaden tillhandahåller sådan elektrisk utrustning som omfattas av föreskriften och vars produkter blir föremål för tillsyn av Elsäkerhetsverket. Det kan röra sig om såväl tillverkare som importörer och distributörer.

Föreskriftens tillämpningsområde är starkt begränsat vad gäller vilken typ av elektrisk utrustning som regleras, eftersom det finns en rad EU-direktiv som reglerar tillhandahållande av elektriska produkter på den europeiska marknaden. Följande utrustning faller därför utanför föreskriftens tillämpningsområde.

- Elektrisk utrustning som omfattas av Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/35/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om tillhandahållande på marknaden av elektrisk utrustning.
- Elektrisk utrustning och elektriska skyddssystem som omfattas av Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/34/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar.

Vi har valt att uttryckligen undanta produkter som omfattas av särskilda produktiv direktiv endast i de fall de aktuella produkterna i grunden omfattas av elmaterieförordningen. Det finns idag andra produktiv direktiv som ställer krav vid tillhandahållande på den europeiska marknaden, men då dessa produkter särregleras anses de därför inte träffas av elmaterieförordningens regler och därför krävs inget undantag i de aktuella föreskrifterna.

Effekten av föreskrifternas tillämpningsområde är att reglerna enbart träffar den som på den svenska marknaden tillhandahåller

- elektrisk utrustning som är konstruerad för användning vid en märkspänning under 50 volt växelström eller 75 volt likström,
- elektrisk utrustning som är konstruerad för användning vid en märkspänning över 1 000 volt växelström eller 1 500 volt likström,
- stickproppar och uttag för allmänbruk,
- elmätare, och
- elstängselapparater.

Exempel på utrustning under 50 respektive 75 volt är batteridrivna utrustningar så som julgransbelysning eller andra typer av ljusslingor, batteridrivna utrustningar till fritidshus eller båtar, ficklampor och batteridrivna LED-belysningar.

Exempel på utrustning över 1 000 respektive 1 500 volt är utrustning till högspänningsanläggningar så som brytare, kopplingsapparater, transformatorer, isolatorer och friledningsmateriel.

1.4.1 Företag som tillhandahåller elektrisk utrustning under 50 respektive 75 volt samt stickproppar och elmätare

Inför att lågspänningsdirektivet 2014/35/EU skulle implementeras i svensk rätt genomfördes 2015 en undersökning åt Elsäkerhetsverket för att utreda hur många företag som skulle komma att beröras av Elsäkerhetsverkets nya föreskrifter om elektrisk utrustning (ELSÄK-FS 2016:1).

Elsäkerhetsverket bedömer att de flesta företag som tillhandahåller elektrisk utrustning som faller inom tillämpningsområdet för lågspänningsdirektivet, även tillhandahåller utrustning under 50 respektive 75 volt. Detta då det rör sig om samma typ av konsumentprodukter. Denna slutsats drogs även från den undersökning som gjordes 2015, se avsnitt 2.2 i bilaga 1. Elsäkerhetsverket har därför valt att använda de uppgifter rörande antal berörda företag som togs fram inför implementeringen av lågspänningsdirektivet, se avsnitt 2 i bilaga 1.

Totalt rör det sig om ca 10 200 företag, varav ca 2 500 är tillverkare och ca 7 900 distributörer och ca 2 900 importörer. Vissa företag är både tillverkare och distributörer eller importörer, därför överensstämmer inte totalsumman med antalet företag inom respektive företagsgrupp. Majoriteten av företagen är småföretag, med mindre än 50 anställda.

Nedan följer en sammanställning av storleken på företagen som berörs.

Antal anställda i företaget	Antal importörer	Antal distributörer	Antal tillverkare
0 anställda	856	4167	1215
1-9 anställda	1550	2963	818
10-49 anställda	441	573	302
Fler än 49 anställda	107	121	120

1.4.2 Företag som tillhandahåller elektrisk utrustning över 1 000 respektive 1 500 volt

När det gäller företag som tillhandahåller utrustning över 1 000 respektive 1 500 volt är det inte relevant att använda tidigare framtagna siffror. Dessa produkter är inte typiska konsumentprodukter utan är ofta specialanpassad utrustning för företag som arbetar med högspänningsanläggningar. Det är betydligt färre aktörer som tillhandahåller den här typen av produkter på den svenska marknaden.

Elsäkerhetsverket uppskattar att det totalt rör sig ca 90 företag, varav ca 30 är tillverkare, ca 40 är importörer och ca 20 är distributörer. Majoriteten av tillverkarna bedöms vara stora företag (över 49 anställda). Importörerna är dock främst en- eller fåmansföretag. De flesta distributörerna är mellanstora företag (10-49 anställda).

Uppgifterna har tagits fram efter en genomgång av den statistik som Statistiska centralbyrån (SCB) har över företag som tillverkar och/eller bedriver handel med olika typer av elektrisk utrustning⁵. En liknande genomgång av sådana företag som finns med i SCB:s export och import register har också gjorts. Utifrån de siffror som framkommit ur denna statistik har Elsäkerhetsverket sedan gjort en uppskattning av hur många av företagen som tillhandahåller just den här typen av elektrisk utrustning (det går inte att utläsa ur statistiken). Uppskattningen baserar sig på den kännedom som Elsäkerhetsverket har om marknaden, så siffrorna är inte exakta.

1.5 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bemyndigande för föreskrifter om ersättning i samband med tillsyn m.m. finns i 12 § elmaterieförordningen.

⁵ De SNI-koder som använts är 27110, 27120, 27320, 27330, 27900 och 46434.

1.6 Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda reglerings alternativen

Nedan följer en översiktlig beskrivning av de kostnader och andra konsekvenser nu aktuell regleringen medför. Kostnaderna utgår ifrån förslagens innehåll jämfört med de reglerings alternativ som redogjorts för i avsnitt 1.3.

Reglerings alternativ som jämförelsen gjorts mot	Kostnader för den föreslagna regleringen	Andra konsekvenser av den föreslagna regleringen
Inga bestämmelser om vem som ska stå för de kostnader som uppstår i samband med att korrekt utrustning provas.	<ul style="list-style-type: none"> • Inga kostnader för företagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Företagen får rätt till ersättning för de exemplar som Elsäkerhetsverket tagit ut för provning i de fall utrustningen uppfyller säkerhetskraven.
Inga bestämmelser om vem som ska stå för de kostnader som uppstår i samband med att bristfällig utrustning provas.	<ul style="list-style-type: none"> • Kostnader uppstår enbart i de fall utrustningen inte uppfyller säkerhetskraven i 4-7 §§ elmateriel-förordningen. Kostnadens storlek är beroende av typ av produkt det rör sig om och vilken provning som är nödvändig. 	<ul style="list-style-type: none"> • Elsäkerhetsverket kan kostnadstäckta de inköp som görs av utrustning som inte uppfyller säkerhetskraven. • Elsäkerhetsverket kan kostnadstäckta de provningar som genomförts av utrustning som inte uppfyller säkerhetskraven. • Ger Elsäkerhetsverket möjlighet att driva flera marknads-kontroll ärenden.

1.7 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

De förslagna reglerna bedöms överensstämma med relevant EU-lagstiftning och övriga skyldigheter som följer av Sveriges EU-medlemskap. Föreskriften syftar inte till att implementera något EU-direktiv och har formulerats så att reglerna inte ska omfatta elektrisk utrustning som regleras av något EU-direktiv.

Reglerna bedöms inte innehålla krav som är anmälningspliktiga enligt bestämmelserna om tekniska föreskrifter⁶. Någon anmälan om tekniska föreskrifter kommer därför inte att göras till Kommerskollegium i samband med att föreskrifterna remitteras.

1.8 Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Elsäkerhetsverket bedömer att det inte behövs någon särskild hänsyn när det gäller tidpunkten för ikraftträdande eftersom det inte rör sig om några nya skyldigheter för företagen.

Information om de nya föreskrifterna kommer att publiceras på Elsäkerhetsverkets hemsida samt förmedlas till remissinstanserna. Föreskrifterna kommer att föreslås träda i kraft den 1 februari 2017.

2 Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

3 Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Denna konsekvensutredning innehåller därför ingen beskrivning av punkterna i 7 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De kostnader som kan uppstå för företagen består av en skyldighet att ersätta Elsäkerhetsverket för de kostnader som uppstår vid inköp och provning av utrustningen. Skyldigheten att ersätta Elsäkerhetsverkets kostnader vid provning föreligger enbart om utrustningen inte uppfyller säkerhetskraven i 4-7 §§ elmaterieförordningen. Denna kostnad är således enbart en effekt som inträffar om

⁶ Europaparlamentet och rådets direktiv 2015/1535/EU av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (kodifiering).

företagen inte uppfyller sådana regler som redan är gällande och vars konsekvenser för företagen redan har utretts. Under 2015 utförde Elsäkerhetsverket 16 stycken marknadskontrollärenden som rör sådan utrustning som omfattas av regelförslaget. Av dessa ärenden togs avgift för inköp och provning ut i ett ärende. Kostnaden i det ärendet var ca 6 000 kronor.

4 Samråd

Förslaget till föreskrifter kommer att skickas på remiss till Regelrådet, Elsäkerhetsrådet och berörda myndigheter, företag och organisationer.

Alla som vill får lämna synpunkter på det remitterade förslaget, se missiv i ärende med diarienummer 16EV1484.

5 Kontaktpersoner

För frågor om de föreslagna föreskrifterna kontakta:

Karin Sjöberg
Avdelningen för analys
Telefon: 010-168 05 92
karin.sjoberg@elsakerhetsverket.se

Katarina Olofsson
Avdelningen för produkter
Telefon: 010-168 05 25
katarina.olofsson@elsakerhetsverket.se

För frågor om Elsäkerhetsverkets författningssamling och generella frågor om regelarbetet kontakta:

Verksjurist: Kim Reenaas
Generaldirektörens stab
Telefon: 010-168 05 03
kim.reenaas@elsakerhetsverket.se

Du kan alltid kontakta Elsäkerhetsverket via
registrator@elsakerhetsverket.se